

Advocaat en persvrijheid

1. Persvrijheid en democratie

Geïnspireerd door recente uitspraken van maatschappelijke groepen en leidende personen in de samenleving heb ik gemeend iets te moeten zeggen over de behoefte aan kritisch begeleiden van de democratie, over transparantie en verantwoording.

De persvrijheid die in de hoogste wet van Suriname, de Grondwet, is gegarandeerd, “behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet”, is door wijze leiders van het volk gegeven aan het volk. Want wat betekent democratie anders dan dat het *volk* heerst? De eerste betekenis van democratie is de kracht van de bevolking.

En waaraan is de kracht van het volk verbonden? In de Preambule van de Grondwet van Suriname is het geloof in de kracht van de Allerhoogste uitgesproken door de leiders van de bevolking. De verbinding met het geloof bepaalt een richting, voor ieder volgens zijn eigen geloofskeuze.

De Veda's – mijn basis van geloof - leren over vier basisvoorwaarden voor het bereiken van ware vrede binnen iedere organisatorische eenheid, waaronder de menselijke geest: 1. waarheid (truthfulness); 2. genade (mercy) ; 3. zuiverheid (cleanliness) ; 4. soberheid, beheersing van verlangens (austerity).

Ook leren de Veda's dat *ieder* mens vier gebreken heeft: a. onze zintuigen zijn niet volmaakt; b. wij maken fouten; 3. wij verkeren in illusie; 4. wij hebben de neiging om te bedriegen.

Ruim 10 jaar geleden heb ik een reeks artikelen geschreven over het functioneren van bepaalde rechters in Suriname. Als advocaat zag ik dingen om mij heen gebeuren die volgens de regels die ik bij de jarenlange rechtenstudie had geleerd, niet mochten. Door de grote schokken die ik toen heb ervaren, heb ik daarop fel gereageerd in mijn artikelen. Ik hoorde verschillende advocaten klagen, maar niemand bracht die klachten naar buiten. Maar, ook al was ik er helemaal van doordrongen dat het fout was wat ik zag, ik had bijvoorbeeld niet mogen zeggen dat de rechtsgang in Suriname op Russische roulette leek. Dergelijke uitspraken hebben 10 jaren later nog gevolgen voor mijn functioneren en voor mijn privéleven.

Wat doe je als advocaat als je vindt dat je familieleden door een nep-veiling je huis en perceel gratis op naam van hun stichting hebben overgeschreven? Met daarbij ook nog vele vervalsingen? Juist, je gaat procederen. Maar voor wie procedeer je dan? Ja ... voor dezelfde rechters die je eerder zo hebt bekritiseerd. En wat gebeurt er dan? U mag drie keer raden...

De een na de ander wees mijn vorderingen af. Om de “veiling” stop te zetten, om de vele valsheden te doorzien en om te verklaren dat mijn huis van mij is.

2. Omhelzing door de rechter

En wat kwam daar nog bij? Toen de familie een vordering tot ontruiming tegen mij instelde, kwam ik in 2019 te staan voor een rechter die op de zitting vanachter haar groene tafel in de rechtszaal kwam en mij ongevraagd tegen haar borst drukte, tot ik op haar rug tikte, van “laat mij

los”. Sinds die dag is het oorlog zoals nooit tevoren. Hoewel de rechter mij bij die omhelzing had toegefluisterd “ze gaan je huis niet stelen”, besliste zij in mijn nadeel, tot ontruiming, zonodig met hulp van de politie. En dat allemaal nadat ik haar laten merken niet zo beetgepakt te willen worden. De omhelzing kwam trouwens nadat ze in mijn beleving vreemde dingen had gezegd op de kortgedingzitting, zoals: “Je kunt elke beslissing wel motiveren.” Oh, maar dat had ik ooit in een artikel geschreven!

Op 28 februari 2022 is het *twee jaar* geleden dat ik mijn klacht over deze rechter aan het Hof van Justitie richtte. De klacht werd uitgebreid toen ik meende waar te nemen dat deze rechter enkele bevriende rechters inzette om mij ook in andere zaken te benadelen. Hoewel een rechter volgens de geldende klachtenregeling een reactie op de tegen hem of haar ingediende klacht dient te geven, is er nu in bijna twee jaren geen enkele reactie verschenen. Recent heb ik van het Hof vernomen dat mijn klacht nog in behandeling is. Maar intussen gaat de benadeling door. En hoe! Een van de bevriende rechters over wie ik ook al had geklaagd, kreeg laatst twee zaken van mij te beoordelen. En alweer kunt u raden hoe dat afliep...

3. Uitspraak bij vervroeging

En de reacties breiden zich uit. Ik had 10 jaar geleden in een artikel geklaagd over rechter X die mij in een kamer van het kantongerecht samen met een collega flink op mijn plaats had gezet. Zij sprak daarna verschillende van mijn zaken in mijn nadeel uit. En recentelijk kwam nog haar uitspraak tot groot nadeel voor mijn cliënt. Bij die uitspraak keek rechter X mij langdurig indringend aan, alsof het mijn zaak was waarin zij mij ongelijk gaf. Rechter X kreeg recent kennis van een lopende zaak van mij in persoon voor het Hof van Justitie. Ineens gebeurde het dat in een andere zaak, die invloed zou kunnen hebben op deze zaak, “bij vervroeging” uitspraak werd gedaan. En dat gebeurde, nadat rechter X benoemd was in de kamer van het Hof voor de 2^e zaak. Maar: in juli 2021 was op de zitting bepaald dat in zaak 1 pas uitspraak zou komen in februari 2022! En wie zat er ineens in de kamer van het Hof voor de 1^e zaak? Inderdaad, ook rechter X. Door de korte tijd tussen de bekendmaking van de gewijzigde rol en de dag van uitspraak bij vervroeging was er te weinig tijd om rechter X te wraken in die 1^e zaak. U mag weer raden hoe die zaak afliep...

4. Wraking

Wraking, met het gevolg dat een rechter wordt vervangen in een bepaalde zaak, mag volgens het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering o.a. als er vijandschap bestaat tussen de rechter en betrokkene. Ik heb een akte van wraking gericht aan het Hof, toen mijn zaak aan de eerder genoemde “bevriende rechter” - van de omhelzende rechter – werd toegewezen. Ik had hem al per brief gevraagd zich in mijn zaken te verschonen. Ik schreef hem dat hij mij angst aanjoeg, door mij met een emotionele blik langdurig aan te staren, zelfs nog voordat hij tot rechter benoemd was. Ook had hij eens op de zitting luid tegen mij gebruld dat ik geen suggestieve vragen aan een getuige moest stellen. Maar hij had het dossier niet goed gelezen, anders zou hij de vraag hebben begrepen. Mijn verzoekschrift voor de wraking lag keurig in viervoud ongeveer een week bij het Hof en ik ging ervan uit dat daarop tijdig beslist zou worden. Maar nee, hoor. De “bevriende rechter” deed toch zelf uitspraak en wel zoals ik vreesde, tot mijn groot nadeel.

Maar ik had de unit kort geding nog per mail geïnformeerd over de wraking toen de unit mij te kennen had gegeven dat deze rechter zou beslissen en mij gevraagd had om de ontvangst van dit bericht te bevestigen! En de *dag* na zijn uitspraak werd ik door een medewerker van het Hof gebeld met de boodschap dat het verzoekschrift aan het Hof bij het kantongerecht had moeten worden ingediend. Maar dat is toevallig!

5. Toeval

Over toeval gesproken: Rechter X vertelde uit zichzelf op de zitting van de 2^e zaak voor het Hof dat het toeval was dat er bij vervroeging uitspraak was gedaan in de 1^e zaak. De uitspraak bij vervroeging kwam enkele dagen nadat zij mijn verzoekschrift in zaak 2 had ontvangen. In dat verzoekschrift had ik zaak 1 genoemd. Ik vroeg rechter X om zich in zaak 2 te verschonen, o.a. omdat ik had ervaren dat zij voor mijn cliënt recent op vreemde wijze een erg nadelige uitspraak had gedaan; zie punt 3.

En intussen? Mijn familieleden hadden over mij geklaagd bij het Advocatentuchtcollege (ATC) wegens veelvuldig procederen over mijn huis. Zij hadden zich er daarbij ook over beklagd dat ik 10 jaar geleden de rechters op onjuiste wijze had besproken en hadden kopieën van enkele van mijn artikelen aan het ATC doen toekomen. Het ATC had daarop een schorsing voor mij als advocaat uitgesproken voor een jaar, met een verbod om nog over “hetzelfde” tegen mijn familieleden te procederen. Ik had tegen die beslissing hoger beroep aangetekend, wegens de vele door mij geconstateerde overtredingen van de wet door het ATC. Door het ingesteld hoger beroep werd de beslissing opgeschort. Dat staat in de Advocatenwet. In de anderhalf jaar na de beslissing van het ATC en mijn hoger beroep heeft het Hof geen enkel signaal aan mij gegeven dat er reden was om de vergaande sanctie van schorsing aan mij op te leggen. De laatste behandeling van de zaak bij het Hof was in de maand november 2020 en ik kon mijn werk blijven doen. Maar toevallig ... kreeg ik ineens het bericht dat het Hof uitspraak zou doen in de tuchtzaak. Dit gebeurde nadat ik rechter X in bijzijn van rechter Y had gevraagd om mijn zaak niet te beoordelen. Rechter Y zat ook in de kamer van het Hof in de tuchtzaak.

Rechter Y is een heel belangrijke en streng kijkende rechter binnen het Hof. Zij vervult verschillende verantwoordelijke functies op meerdere rechtsgebieden. Op 11 januari 2022 zag ik rechter Y als lid van de kamer van het Hof in de tuchtzaak zo anders naar mij kijken. Die blik had ik bij eerdere zittingen in deze zaak niet gezien, maar alleen nadat ik mijn verzoek over rechter X in zaak 2 had gedaan. Ik ken rechter Y al langer dan 10 jaar en zag ineens een verschil in de manier waarop zij naar mij keek. Ook in een recente zaak van een cliënt zag ik bij rechter Y een nieuwe blik op mij gericht. Ik dacht: oh oh, staat er iets te gebeuren? En wat gebeurde er? De kamer van het Hof waarvan rechter Y lid was, sprak de beslissing op de klacht van mijn familie uit. De eerdere beslissing van het ATC werd door het Hof vernietigd en tegelijk werd uitgesproken dat ik binnenkort vier maanden lang de titel van advocaat niet mag voeren, o.a. vanwege mijn taalgebruik. Tjaa, voor deze beslissing buig ik mijn hoofd. Ik ben in mijn taalgebruik *10 jaar geleden* ver gegaan, door de vele schokkende zaken die ik binnen de Surinaamse rechtspraktijk van dichtbij zag. En dat ik tegen mijn familie procedeer wegens de ondervonden diefstal van mijn huis en perceel, dat recht geeft de Grondwet van mijn

geboorteland Suriname mij. Het is uit liefde voor de kinderen van dit land dat ik mijn kritiek 10 jaar geleden geuit heb.

Het moet echt toeval zijn dat deze sanctie ineens werd uitgesproken nadat ik rechter X in bijzijn van rechter Y had gevraagd om mijn zaak bij het Hof niet te beoordelen.

En wat zag ik? Ik kan me vergissen, maar ik zag rechter Y vergenoegd naar mij kijken toen de beslissing werd uitgesproken door haar collega. U weet, bij het Hof worden beslissingen gegeven door drie rechters, al heb ik van een wetenschapper die onze rechters opleidt vernomen, dat het niet automatisch zo is dat alle drie rechters in een zaak evenveel betrokken zijn. Zaken als anciënniteit (wie was eerder in functie) spelen een belangrijke rol, zei de opleider. Rechter Y gaf een duidelijke knik na de uitspraak en ik begreep dat het haar beslissing was. Maar dan vraag ik mij af: wanneer heeft de bevolking mensen als rechter aangewezen om persoonlijke genoegdoening te halen uit de beoordeling van rechtszaken?

6. Grijpen

Maar, hoe dan ook, ik weiger om mij door een rechter te laten vastgrijpen, man of vrouw. En niemand heeft het recht om mijn weigering tegen mij te gebruiken! Met of zonder de assistentie van bevriende collega-rechters! Ik heb respect voor alle mensen en dus ook voor alle rechters, maar artikel 9 lid 1 van de Grondwet garandeert ook mij: “Een ieder heeft recht op fysieke, psychische en morele integriteit.”

7. Conclusie: tijdverspilling

Ik sluit niet uit dat ik mij heb vergist in mijn conclusies. Maar heb ik mij vergist toen de rechter mij vastpakte? Ik hoop ook echt dat de rancune die ik zie, niet bestaat. Het leven is te kort om het voor elkaar te verzuren. Als ziel nemen we niets mee, niet eens onze kromme tenen. Voor Suriname is er werk aan de winkel in economisch opzicht en in internationaal verband. Laten we samen ervoor zorgen dat ons Suriname competitief wordt, als de grootmacht die zij bestemd is te worden! Door elkaar te elimineren komen we nergens. Wat hebben de kinderen aan de gewillige jaknikkers die overblijven, maar merendeels uit eigen kortzichtig belang geen perspectief aan anderen kunnen bieden op ontwikkeling in vrijheid en *duurzame* gelukzaligheid?

Als advocaat zie ik dat goede rechtspraak een noodzaak is. Want wie anders dan de rechter moet gerechtigheid tussen de mensen brengen? Er is zoveel kwaads dat mensen elkaar aandoen, uit hebzucht, nijd en noem maar op.

Een eerlijke beoordeling door onafhankelijke en onpartijdige rechters is zo belangrijk dat dit mensenrecht in de Grondwet is verwoord en ook in belangrijke verdragen. Dit mensenrecht mag niet slechts een streven blijven! Samen moeten wij hieraan werken, rechters, advocaten, journalisten, individuele burgers, maatschappelijke organisaties en iedereen die na de eeuwenlange overheersing door anderen de eigen bevolking een ware vrijheidsbeleving gunt.

Transparantie en verantwoording binnen de rechtspraak vragen volgens mij niet alleen om de inmiddels – gelukkig - op gang gebrachte publicatie van uitspraken, maar ook om een organisatie van degelijke “checks and balances”. Dit schreef ik 10 jaar geleden ook al. Wij zijn allemaal

mensen die fouten kunnen maken. En onze vrijheid van meningsuiting is een goed dat men ons niet mag afnemen. Niemand hoeft angst te voelen bij het – beheerst - uiten van zijn mening en om goed bedoelde kritiek te leveren. Ondanks alle inspanningen om de rechterlijke organisatie te verbeteren, blijft er nog het een en ander te wensen over. Dat moet gezegd kunnen worden. En misschien helpt het ook als rechters zich niet meer voor het leven benoemd denken?

Alle staatsmachten, geen uitgezonderd, zijn tot deugdelijke verantwoording verplicht aan de bevolking voor wie zij werken. Niemand staat boven de wet of boven de bevolking. De kracht van de bevolking ligt bij de bevolking zelf.

Intussen wacht ik op een eerlijke behandeling van mijn zaken door een onafhankelijke en onpartijdige rechter, binnen een redelijke termijn. En mijn cliënten? Die hebben ook eerlijke rechtspraak nodig.

mr. Shanti Gopalrai M.A.

advocaat

gopalrai@hotmail.com.